

Ocena wizyty Joe Bidena w Polsce i na Ukrainie, postrzeganie stosunków polsko- amerykańskich oraz wpływu USA na świat

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

SPIS TREŚCI

Ocena wagi ostatniej wizyty Joe Bidena w Polsce i na Ukrainie	1
Ocena stosunków polsko-amerykańskich.....	5
Postrzeganie korzyści w stosunkach polsko-amerykańskich	8
Opinie na temat wpływu Stanów Zjednoczonych na świat	10

W lutym tego roku prezydent Stanów Zjednoczonych Joe Biden po raz kolejny odwiedził nasz kraj. Po wylądowaniu 20 lutego w Rzeszowie udał się z niezapowiedzianą wizytą do Kijowa. Po powrocie z Ukrainy do Polski odbył szereg spotkań z przedstawicielami polskich władz oraz elit politycznych, a także wziął udział w nadzwyczajnym szczycie Bukaresztańskiej Dziewiątki NATO. Ponadto w Arkadach Kubickiego w Warszawie wygłosił przemówienie do Polaków, w którym podziękował za wsparcie dla zaatakowanej przez Rosję Ukrainy i jej obywateli, którzy znaleźli schronienie w naszym kraju, a także potwierdził dalszą pomoc USA dla obrony Ukrainy i wcześniejsze deklaracje dotyczące ewentualnej obrony polskich granic. W mediach amerykańskich można było znaleźć opinię, iż kilkadziesiąt godzin prezydenta USA Joe Bidena w Polsce i na Ukrainie należy do najbardziej doniosłych w jego prezydenturze.

W marcowym sondażu¹ zapytaliśmy naszych respondentów o ich generalną ocenę wizyty Joe Bidena, a także o opinię na temat stosunków polsko-amerykańskich oraz postrzegania wpływu Stanów Zjednoczonych na świat.

OCENA WAGI OSTATNIEJ WIZYTY JOE BIDENA W POLSCE I NA UKRAINIE

Zapowiedziany z niewielkim wyprzedzeniem drugi przyjazd prezydenta Joe Bidena do Polski przyciągnął uwagę polskiej i światowej opinii społecznej przede wszystkim towarzyszącą mu pierwszą wizytą tego prezydenta w Kijowie – stolicy walczącej z rosyjską inwazją Ukrainy, oraz przemówieniem wygłoszonym do Polaków w Arkadach Kubickiego w Warszawie. Warto dodać, iż faktem niemającym precedensu było to, że od poprzedniej wizyty prezydenta USA w Polsce minęło zaledwie 11 miesięcy. Wyniki marcowego sondażu pokazują, że aż 71% Polaków docenia wagę ostatniej

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (395) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiadnim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiadnim od CBOS.

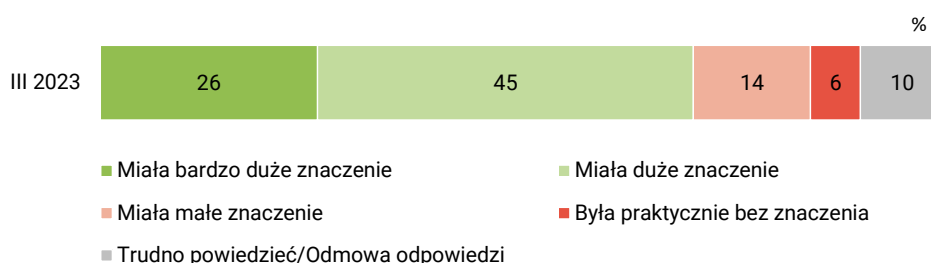
We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 6 do 16 marca 2023 roku na próbie liczącej 993 osoby (w tym: 58,0% metodą CAPI, 24,6% – CATI i 17,4% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcje wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

wizyty prezydenta USA Joe Bidena w Polsce i na Ukrainie, przy czym 26% uważa, że – ogólnie rzecz biorąc – miała ona bardzo duże znaczenie, a 45% twierdzi, że duże. W mniejszości są natomiast respondenci skłonni ją bagatelizować, przy czym 14% stwierdziło, że miała ona małe znaczenie, a 6% uznało ją za praktycznie pozbawioną znaczenia. Co dziesiąty pytany (10%) nie potrafił ocenić wagi tej wizyty. Warto w tym miejscu porównać opinie badanych o obu wizytach prezydenta Joe Bidena w Polsce – zeszłorocznej i tegorocznej. O ile odsetki skłonnych bagatelizować wagę tych wizyt są niemal takie same, o tyle udział badanych niepotrafiących ocenić ich wagi różni się o 5 punktów procentowych (10% obecnie wobec 15% w 2022 roku). Z kolei więcej osób (26% wobec 21% w 2022 roku) nadało tegorocznemu przyjazdowi Joe Bidena bardzo duże znaczenie².

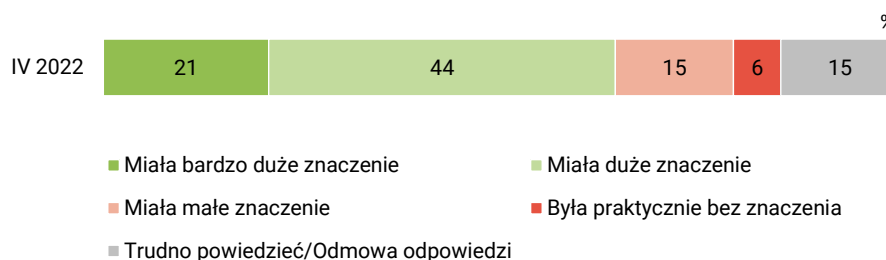
CBOS

RYS. 1. Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) wagę ostatniej wizyty prezydenta USA Joe Bidena w Polsce i na Ukrainie?

Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) wagę ostatniej wizyty prezydenta USA Joe Bidena w Polsce?

BADANIE ZREALIZOWANE W DNIACH OD 28 MARCA DO 7 KWIETNIA 2022 ROKU DOTYCZYŁO WIZYTY W DNIACH 25–26 MARCA 2022 ROKU

² Zob. komunikat CBOS „Ocena wizyty Joe Bidena w Polsce, jego prezydentury oraz stosunków polsko-amerykańskich”, kwiecień 2022 (oprac. B. Badora).

Opinie w tej kwestii różnicują przede wszystkim afiliacje polityczne badanych wyrażające się w deklaracjach sympatii dla rządzących i opozycji, poparciu dla poszczególnych ugrupowań politycznych oraz deklarowanych poglądach na osi lewica–centrum–prawica.

Mimo iż we wszystkich wyróżnionych grupach badani w większym stopniu uznają ostatnią wizytę Joe Bidena za ważną, niż bagatelizują jej znaczenie, to częściej dużą wagę przypisują jej deklarujący sympatię dla obozu rządzącego (40% z nich uważa ją za mającą bardzo duże znaczenie, a 49% za mającą duże znaczenie). Mniej entuzjastyczni są sympatycy opozycji, ale także wśród nich dominuje przekonanie o dużej wadze tej wizyty (30% z nich uważa ją za mającą bardzo duże znaczenie, a 45% za mającą duże znaczenie). Częściej niż pozostali jej znaczenie bagatelizują respondenci deklarujący brak sympatii zarówno dla rządzących, jak i opozycji (18% z nich uznało, że miała ona małe znaczenie, a 8% uznało ją za praktycznie bez znaczenia). Blisko połowa (48%) uchylających się od odpowiedzi na pytanie o sympatie polityczne nie zajęła stanowiska także w kwestii wagi tej wizyty.

TABELA 1

Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) wagę ostatniej wizyty prezydenta USA Joe Bidena w Polsce i na Ukrainie?	Mówi się, że w polskim społeczeństwie istnieje wyraźny podział na tych, którzy sprzyjają obozowi rządzącemu, i tych, którzy sympatyzują z opozycją. Czy Pan(i) zaliczył(a)by siebie raczej do sympatyków:			
	obozu rządzącego	opozycji	Nie sympatyzuję ani z rządzącymi, ani z opozycją	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi
procentowanie w kolumnach				
Miała bardzo duże znaczenie	40	30	19	8
Miała duże znaczenie	49	45	44	34
Miała małe znaczenie	6	15	18	8
Była praktycznie bez znaczenia	1	5	8	3
Trudno powiedzieć/Odmowa odpowiedzi	3	5	10	48

Biorąc pod uwagę preferencje partyjne, można natomiast zauważyć, iż największą wagę ostatniej wizycie Joe Bidena przypisują ankietowani zamierzający w hipotetycznych wyborach do Sejmu³ zagłosować na Prawo i Sprawiedliwość wraz z koalicjantami – 35% z nich uważa, że miała ona bardzo duże znaczenie, kolejne 52% przypisuje jej duże znaczenie, a zaledwie 2% uważa ją za praktycznie bez znaczenia. Najczęściej bagatelizują ją natomiast zwolennicy Konfederacji – 38% z nich uważa, że miała ona małe znaczenie, a 18% uznaje ją za praktycznie bez znaczenia. Zwolennicy Konfederacji to ponadto jedyny spośród największych potencjalnych elektoratów, przez który ostatnia wizyta prezydenta Joe Bidena jest częściej bagatelizowana niż uznawana za mającą duże znaczenie.

³ Zob. komunikat CBOS „Preferencje partyjne w marcu”, marzec 2023 (oprac. K. Pankowski).

TABELA 2

Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) wagę ostatniej wizyty prezydenta USA Joe Bidena w Polsce i na Ukrainie?	Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?				
	Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Partią Republikańską)	Koalicja Obywatelska (Platforma Obywatelska, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	Lewica (Nowa Lewica, Razem, Polska Partia Socjalistyczna, Unia Pracy)*	Konfederacja Wolność i Niepodległość (Nowa Nadzieja, Ruch Narodowy, Konfederacja Korony Polskiej)*	Polska 2050 Szymona Hołowni*
	procentowanie w kolumnach				
Miała bardzo duże znaczenie	35	28	31	14	36
Miała duże znaczenie	52	48	42	27	44
Miała małe znaczenie	7	17	18	38	12
Była praktycznie bez znaczenia	2	4	5	18	8
Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	4	3	4	3	0

* Z uwagi na małą liczbę w próbie zwolenników tych ugrupowań do wyników w tych grupach należy podchodzić z ostrożnością

W przypadku deklarowanych poglądów politycznych, można natomiast zauważyć, iż najczęściej wagę tej wizyty doceniają badani identyfikujący się z prawicą – 33% z nich uważa, że miała ona bardzo duże znaczenie, a kolejne 48% przypisuje jej duże znaczenie, natomiast najmniej entuzjastycznie podchodzą do niej badani o poglądach centrowych (zob. tabelę aneksową 1).

Oceny wagi tej wizyty wyraźnie różnicuje także deklarowane zainteresowanie polityką – im jest ono większe, tym częściej badani wyrażają przekonanie, że miała ona bardzo duże znaczenie (od 15% w grupie deklarujących brak zainteresowania do 50% wśród uważnie śledzących to, co się dzieje w polityce).

TABELA 3

Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) wagę ostatniej wizyty prezydenta USA Joe Bidena w Polsce i na Ukrainie?	Jak określił(a)by Pan(i) swoje zainteresowanie polityką? Czy jest ono:				
	bardzo duże – uważnie (szczegółowo) śledzę prawie wszystko, co się dzieje w polityce	duże – dość uważnie śledzę to, co się dzieje w polityce	średnie – śledzę jedynie główne wydarzenia	nikłe, niewielkie – często umykają mojej uwadze nawet ważne wydarzenia	żadne – praktycznie mnie to nie interesuje
	procentowanie w kolumnach				
Miała bardzo duże znaczenie	50	32	27	18	15
Miała duże znaczenie	33	55	45	46	37
Miała małe znaczenie	14	5	15	21	8
Była praktycznie bez znaczenia	2	4	6	4	8
Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	2	3	6	12	32

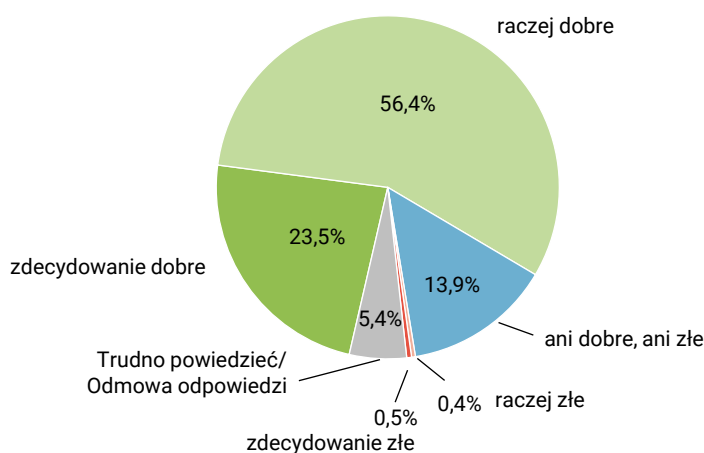
Spośród analizowanych zmiennych demograficznych opinie w tej kwestii najbardziej różnicuje wiek badanych, przy czym im starsza grupa wiekowa, tym częściej wyrażane jest przekonanie, że ostatnia wizyta prezydenta USA w Polsce i na Ukrainie miała bardzo duże znaczenie (od 12% w grupie wiekowej 18–24 lata do 35% wśród osób w wieku 65+), a rzadziej jej waga jest umniejszana. Generalnie też częściej niż starsi bagatelizują ją osoby poniżej 35 roku życia (zob. tabelę aneksową 1).

OCENA STOSUNKÓW POLSKO-AMERYKAŃSKICH

W badaniu przeprowadzonym w lutym tego roku⁴, jeszcze przed wizytą Joe Bidena, odnotowaliśmy rekordowo dobre nastawienie Polaków do Amerykanów jako narodu, co można łączyć przede wszystkim ze wzmocnioną obecnością wojsk amerykańskich w Polsce oraz wsparciem Stanów Zjednoczonych dla Ukrainy. W marcu po 11 miesiącach przerwy ponownie zadaliśmy natomiast pytanie o ocenę aktualnych stosunków polsko-amerykańskich. Po ostatniej wizycie Joe Bidena niemal cztery piąte (79,9%) badanych oceniło je pozytywnie, przy czym dominują (56,4%) respondenci uważający relacje polsko-amerykańskie za raczej dobre, a tylko niespełna jedna czwarta (23,5%) określa je jako zdecydowanie dobre. Co siódmy (13,9%) ankietowany uważa, że relacje te są obecnie ani dobre, ani złe, a jedynie niespełna co setny (0,9%) określa je jako złe. Nie potrafiło lub nie chciało ich ocenić 5,4% badanych.

CBOS

RYS. 2. Jak ocenia Pan(i) obecne stosunki polsko-amerykańskie? Czy są one:

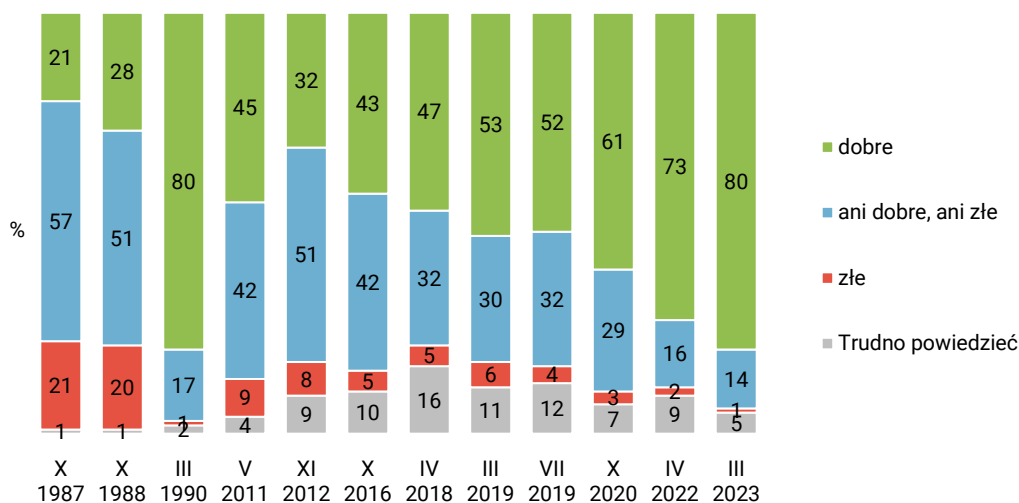

⁴ Zob. komunikat CBOS „Stosunek do innych narodów rok po wybuchu wojny na Ukrainie”, marzec 2023 (oprac. M. Omyła-Rudzka).

Spoleczne oceny stosunków polsko-amerykańskich są obecnie jednymi z najlepszych w historii naszych badań, czyli od października 1987 roku. Ze zbliżonym rozkładem ocen mieliśmy do czynienia jedynie w marcu 1990 roku, kiedy również cztery piąte badanych uznawało je za dobre. W latach 80. relacje polsko-amerykańskie przez większość badanych odbierane były jako ani dobre, ani złe. W XXI wieku ich oceny zmieniały się dynamicznie. Najgorzej postrzegano je w listopadzie 2012 roku, czyli za czasów prezydentury Baracka Obamy, kiedy to ponownie ponad połowa (51%) dorosłych Polaków uznawała je za ani dobre, ani złe, a jedynie niespełna co trzeci (32%) uważał je za dobre. W kolejnych latach, począwszy od października 2016 roku oceny systematycznie się poprawiały, przy czym zmiany odnotowane w październiku roku 2020, w kwietniu 2022 roku oraz w marcu tego roku są bardzo wyraźne. Obecnie w porównaniu z kwietniem ubiegłego roku o 7 punktów przybyło ocen pozytywnych i w efekcie aż o 28 punktów procentowych więcej badanych niż w lipcu 2019 roku uważa stosunki polsko-amerykańskie za dobre. Od rozpoczęcia transformacji ustrojowej w Polsce respondenci oceniający je negatywnie byli w zdecydowanej mniejszości, a spadek lub wzrost odsetka ocen pozytywnych wiązał się przede wszystkim z odpowiednim wzrostem lub spadkiem oceniających je jako ani dobre, ani złe. Aktualnie w porównaniu z poprzednim pomiarem udział takich ocen zmniejszył się o 2 punkty procentowe, a w większym stopniu (o 4 punkty) spadł odsetek badanych uchylających się od oceny. Nieznacznie (o 1 punkt) ubyło też ocen negatywnych.

CBOS

RYS. 3. Jak ocenia Pan(i) obecne stosunki polsko-amerykańskie? Czy są one:

Tak jak poprzednio⁵ postrzeżenie relacji polsko-amerykańskich różnicują przede wszystkim afiliacje polityczne badanych. Mimo iż we wszystkich wyróżnionych grupach dominują oceny pozytywne, to najlepiej oceniają je deklarujący się jako sympatycy obozu rządzącego, z których aż 41% uznaje je za zdecydowanie dobre, kolejne 56% za raczej dobre, a nikt z tej grupy nie ocenia ich źle.

TABELA 4

Jak ocenia Pan(i) obecne stosunki polsko-amerykańskie? Czy są one:	Mówi się, że w polskim społeczeństwie istnieje wyraźny podział na tych, którzy sprzyjają obozowi rządzącemu, i tych, którzy sympatyzują z opozycją. Czy Pan(i) zaliczył(a)by siebie raczej do sympatyków:			
	obozu rządzącego	opozycji	Nie sympatyzuję ani z rządzącymi, ani z opozycją	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi
	procentowanie w kolumnach			
– zdecydowanie dobre	41	22	17	7
– raczej dobre	56	58	58	46
– ani dobre, ani złe	3	19	18	11
– złe (zdecydowanie i raczej)	0	1	1	2
Trudno powiedzieć/Odmowa odpowiedzi	0	1	6	34

Analizując zróżnicowanie opinii ze względu na deklarowane poglądy polityczne, można natomiast zauważyć, iż najlepiej oceniają je ankietowani identyfikujący się z prawicą – łącznie 90% z nich postrzega je pozytywnie, z czego 31% jako zdecydowanie dobre, a 59% jako raczej dobre. Pozytywne oceny dominują jednak niezależnie od poglądów deklarowanych na osi lewica-centrum-prawica, a także wśród respondentów niepotrafiących ich określić (zob. tabelę aneksową 2). Biorąc pod uwagę preferencje partyjne, widzimy natomiast, iż spośród największych potencjalnych elektoratów⁶ zdecydowanie najlepiej relacje polsko-amerykańskie postrzegają zwolennicy Prawa i Sprawiedliwości (i partii koalicyjnych) – 41% uważa je za zdecydowanie dobre, 51% za raczej dobre, 6% sądzi, że są one ani dobre, ani złe, natomiast nikt z tej grupy nie twierdzi, że są one złe. Warto też podkreślić, iż wśród największych potencjalnych elektoratów zdecydowanie przeważają oceny pozytywne i jedynie w grupie zwolenników Koalicji Obywatelskiej odnotowaliśmy nieznaczny (1%) odsetek ocen negatywnych.

⁵ Por. przypis 2.

⁶ Por. przypis 3.

TABELA 5

Jak ocenia Pan(i) obecne stosunki polsko-amerykańskie? Czy są one:	Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?				
	Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Partią Republikańską)	Koalicja Obywatelska (Platforma Obywatelska, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	Lewica (Nowa Lewica, Razem)*	Konfederacja Wolność i Niepodległość (Nowa Nadzieja, Ruch Narodowy, Konfederacja Korony Polskiej)*	Polska 2050 Szymona Hołowni*
	procentowanie w kolumnach				
– zdecydowanie dobre	41	22	22	20	12
– raczej dobre	51	60	56	52	70
– ani dobre, ani złe	6	16	22	26	18
– złe (zdecydowanie i raczej)	0	1	0	0	0
Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	2	1	0	2	0

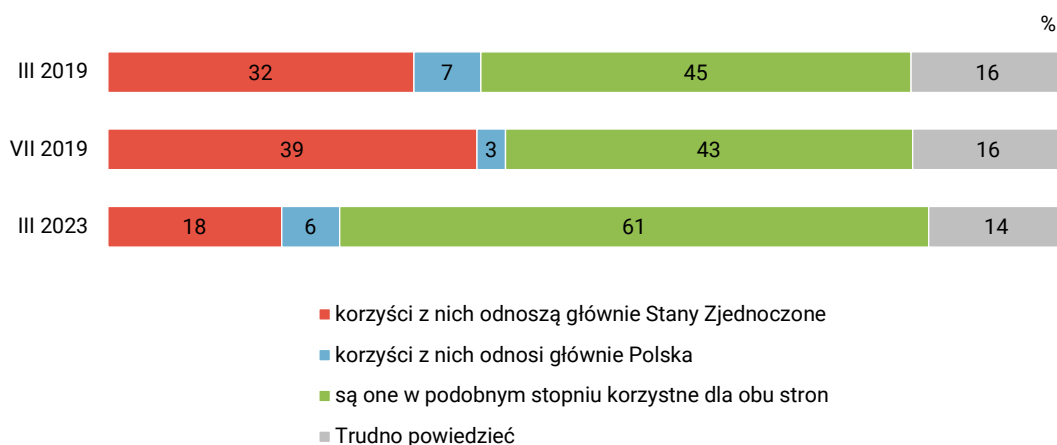
* Z uwagi na małą liczbę w próbie zwolenników tych ugrupowań do wyników w tych grupach należy podchodzić z ostrożnością

Warto też zauważyć, że obecne stosunki polsko-amerykańskie lepiej postrzegają starsi badani. Mimo iż we wszystkich grupach wiekowych dominują oceny pozytywne, to wśród pytanych w wieku 65+ jest ich więcej niż wśród młodszych respondentów (zob. tabelę aneksową 2).

POSTRZEGANIE KORZYŚCI W STOSUNKACH POLSKO-AMERYKAŃSKICH

Ze względu na różnicę wielkości i globalnego znaczenia Polski i Stanów Zjednoczonych pojawia się naturalne pytanie o równowagę w stosunkach obu państw, a przede wszystkim o to, czy relacje te są równie korzystne dla obydwu partnerów, czy też tylko dla jednego z nich. Pytanie na ten temat ponownie zadaliśmy Polakom po niemal czteroletniej przerwie. W porównaniu z rokiem 2019 znacząco przybyło badanych uważających, że relacje polsko-amerykańskie są w podobnym stopniu korzystne dla obu stron (od lipca 2019 roku wzrost o 18 punktów procentowych do 61%). Znacząco zmalał natomiast odsetek oceniających, że beneficjentem wzajemnych relacji są głównie Stany Zjednoczone (spadek o 21 punktów procentowych do 18%). Ponadto podwoił się niewielki odsetek respondentów uważających, że korzyści z tych relacji odnosi głównie nasz kraj (wzrost z 3% do 6%). Na zbliżonym poziomie do poprzednich badań pozostaje odsetek uchylających się od zajęcia stanowiska w tej kwestii (14%, od 2019 roku spadek o 2 punkty procentowe).

RYS. 4. Jak ogólnie określił(a)by Pan(i) relacje polsko-amerykańskie? Czy Pana(i) zdaniem:

Tak jak w badaniach przeprowadzonych w 2019 roku⁷ opinia dotycząca bilansu stosunków polsko-amerykańskich jest mocno powiązana z ich oceną. Im lepsza ogólna ocena tych stosunków, tym wyższy odsetek uważających, że są one w podobnym stopniu korzystne dla obu stron (od 25% wśród uważających, że są one złe, do 76% wśród uznających je za zdecydowanie dobre), natomiast im gorzej oceniane są stosunki bilateralne, tym częściej badani wyrażają przekonanie, że korzyści z nich odnoszą głównie Stany Zjednoczone (od 11% w grupie oceniających je zdecydowanie dobrze do 75% wśród uważających je za złe).

TABELA 6

Jak ogólnie określił(a)by Pan(i) relacje polsko-amerykańskie? Czy Pana(i) zdaniem:	Jak ocenia Pan(i) obecne stosunki polsko-amerykańskie? Czy są one:				
	zdecydowanie dobre	raczej dobre	ani dobre, ani złe	złe (zdecydowanie i raczej)	Trudno powiedzieć
	procentowanie w kolumnach				
– korzyści z nich odnoszą głównie Stany Zjednoczone	11	18	35	75	6
– korzyści z nich odnosi głównie Polska	6	6	9	0	0
– są one w podobnym stopniu korzystne dla obu stron	76	66	39	25	14
Trudno powiedzieć/Odmowa odpowiedzi	7	10	18	0	80

⁷ Zob. komunikat CBOS „O polsko-amerykańskiej współpracy wojskowej i stosunkach bilateralnych”, lipiec 2019 (oprac. B. Badora).

Opinie dotyczące bilansu naszych stosunków ze Stanami Zjednoczonymi wyraźnie różnicują także deklarowane poglądy polityczne (zob. tabelę aneksową 3). Najczęściej przekonanie, że są one w podobnym stopniu korzystne dla obu stron, wyrażają badani utożsamiający się z prawicą (70%). Jednak warto podkreślić, iż obecnie jest to pogląd dominujący niezależnie od identyfikacji politycznych (po 60% wśród deklarujących poglądy lewicowe i centrowe oraz 50% w grupie badanych niepotrafiących określić swoich poglądów na osi lewica-centrum-prawica). Natomiast w roku 2019⁸ ponad połowa deklarujących poglądy centrowe lub lewicowe uważała relacje polsko-amerykańskie za korzystne przede wszystkim dla Stanów Zjednoczonych. Obecnie osoby o poglądach lewicowych lub centrowych także częściej niż utożsamiający się z prawicą dostrzegają brak równowagi w stosunkach bilateralnych Polski ze Stanami Zjednoczonymi, ale choć nieco częściej uważają, że są one korzystne głównie dla USA, to w porównaniu z osobami o poglądach prawicowych częściej wyrażają też przekonanie, że korzyści z nich odnosi głównie Polska.

Spośród analizowanych zmiennych demograficznych opinie dotyczące bilansu stosunków polsko-amerykańskich najmocniej różnicuje wiek badanych. Znacznie częściej niż młodszy pytani przekonanie, że są one w podobnym stopniu korzystne dla obu stron, wyrażają osoby mające co najmniej 45 lat, a w tej grupie szczególnie często taką odpowiedź wskazują respondenci w wieku 65+ (72%). Przekonanych, że na relacjach polsko-amerykańskich korzystają głównie Stany Zjednoczone, najczęściej znajdujemy w grupie wiekowej 35–44 lata (32%), natomiast najmłodszy ankietowani, czyli mający 18–24 lata, wyraźnie częściej niż starsi skłonni są twierdzić, iż korzyści z tych relacji odnosi głównie Polska (19%) – zob. tabelę aneksową 3.

OPINIE NA TEMAT WPŁYWU STANÓW ZJEDNOCZONYCH NA ŚWIAT

Stany Zjednoczone wciąż pozostają jedynym supermocarstwem, mimo że w ostatnim trzydziestolecu w polityce i gospodarce światowej rośnie znaczenie także innych krajów⁹. W marcu, po prawie dziesięcioletniej przerwie, ponownie zapytaliśmy Polaków, jak postrzegają wpływ USA na świat. Aktualne oceny są najlepsze od 2006 roku. Już w maju 2014 roku odwrócił się wcześniejszy trend wzrostu odsetka ocen niejednoznacznych, wskazujących na postrzeganie roli tego mocarstwa w polityce międzynarodowej w zależności od konkretnej sytuacji. Zmiana opinii odnotowana w 2014 roku najprawdopodobniej związana była z jasnym stanowiskiem Stanów Zjednoczonych w kwestii Ukrainy i ówczesnego zaangażowania Rosji w wydarzenia w tym kraju. Jeszcze większą poprawę ocen w tym zakresie rejestrujemy obecnie. Ponad połowa (52%) Polaków twierdzi, że, ogólnie rzecz biorąc, Stany Zjednoczone mają raczej pozytywny wpływ na świat (od maja 2014 roku wzrost o 15 punktów).

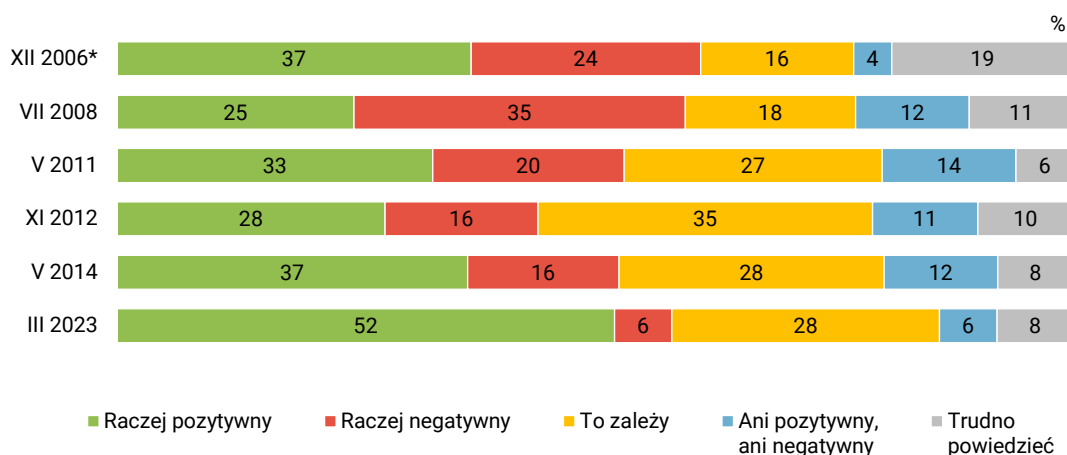
⁸ Por. przypis 7.

⁹ Chodzi przede wszystkim o kraje grupy BRICS, a zwłaszcza Chiny.

Aktualnie – tak jak w poprzednim sondażu – ponad jedna czwarta (28%) badanych uważa, że wpływ USA na świat zależy od sytuacji, natomiast zaledwie 6% ocenia, że jest on raczej negatywny (od maja 2014 roku spadek o 10 punktów procentowych), i tyle samo (6%, spadek o 6 punktów procentowych) sądzi, że nie jest ani jednoznacznie pozytywny, ani negatywny. Tak generalnie pozytywny odbiór Stanów Zjednoczonych z całą pewnością można wiązać z działaniami tego mocarstwa w obliczu zbrojnej agresji Rosji na Ukrainę.

CBOS

RYS. 5. Czy, ogólnie rzecz biorąc, Stany Zjednoczone mają, Pana(i) zdaniem, pozytywny czy negatywny wpływ na świat?

* W grudniu 2006 odpowiedzi do wyboru były inaczej sformułowane, tzn. zamiast odpowiedzi „Raczej pozytywny” i „Raczej negatywny” zamieszczono odpowiedzi „Głównie pozytywny” i „Głównie negatywny”

Tak jak poprzednio¹⁰ opinie respondentów na temat wpływu Stanów Zjednoczonych na świat są silnie związane z oceną stosunków polsko-amerykańskich, przy czym badani pozytywnie oceniający bilateralne relacje pomiędzy naszymi państwami w większości (74% wśród uważających je za zdecydowanie dobre i 56% wśród oceniających je jako raczej dobre) oceniają go pozytywnie, natomiast wśród pozostałych opinie są dość podzielone i niejednoznaczne.

¹⁰ Zob. komunikat CBOS „Stosunki polsko-amerykańskie i wpływ polityki Stanów Zjednoczonych na sytuację na świecie”, maj 2014 (oprac. B. Badora).

TABELA 7

Czy, ogólnie rzecz biorąc, Stany Zjednoczone mają, Pana(i) zdaniem, pozytywny czy negatywny wpływ na świat?	Jak ocenia Pan(i) obecne stosunki polsko-amerykańskie? Czy są one:				
	zdecydowanie dobre	raczej dobre	ani dobre, ani złe	złe (zdecydowanie i raczej)	Trudno powiedzieć
	procentowanie w kolumnach				
Raczej pozytywny	74	56	19	32	16
Raczej negatywny	3	4	15	38	0
To zależy	13	29	49	19	24
Ani pozytywny, ani negatywny	4	6	10	11	3
Trudno powiedzieć/Odmowa odpowiedzi	5	5	7	0	56

Opinie w tej kwestii wiążą się też z sympatiami politycznymi. Najczęściej przekonanie o pozytywnym wpływie Stanów Zjednoczonych na świat wyrażają respondenci deklarujący sympatię do obozu rządzącego (71%), choć także większość (59%) sympatyków opozycji jest tego samego zdania. Generalnie jednak nawet wśród niezaangażowanych w bieżący spór polityczny w Polsce częstsze są opinie pozytywne niż negatywne.

TABELA 8

Czy, ogólnie rzecz biorąc, Stany Zjednoczone mają, Pana(i) zdaniem, pozytywny czy negatywny wpływ na świat?	Mówi się, że w polskim społeczeństwie istnieje wyraźny podział na tych, którzy sprzyjają obozowi rządzącemu, i tych, którzy sympatyzują z opozycją. Czy Pan(i) zaliczył(a)by siebie raczej do sympatyków:			
	obozu rządzącego	opozycji	Nie sympatyzuję ani z rządzącymi, ani z opozycją	Trudno powiedzieć/Odmowa odpowiedzi
	procentowanie w kolumnach			
Raczej pozytywny	71	59	42	35
Raczej negatywny	2	5	7	5
To zależy	18	31	33	14
Ani pozytywny, ani negatywny	3	2	10	3
Trudno powiedzieć/Odmowa odpowiedzi	6	2	7	42

Biorąc pod uwagę preferencje partyjne, możemy natomiast zauważyć, iż najbardziej pozytywnie Stany Zjednoczone postrzegają badani zamierzający w wyborach do Sejmu oddać głos na Prawo i Sprawiedliwość, a następnie zwolennicy Koalicji Obywatelskiej, natomiast najbardziej krytyczny jest potencjalny elektorat Konfederacji i – w znacznie mniejszym stopniu – Lewicy (zob. tabelę 9). W przypadku deklarowanych poglądów politycznych na osi lewica-centrum-prawica najbardziej pozytywnie wpływ Stanów Zjednoczonych na świat odbierany jest wśród respondentów o poglądach prawicowych (zob. tabelę aneksową 4).

TABELA 9

Czy, ogólnie rzecz biorąc, Stany Zjednoczone mają, Pana(i) zdaniem, pozytywny czy negatywny wpływ na świat?	Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?				
	Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Partią Republikańską)	Koalicja Obywatelska (Platforma Obywatelska, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	Lewica (Nowa Lewica, Razem)*	Konfederacja Wolność i Niepodległość (Nowa Nadzieja, Ruch Narodowy, Konfederacja Korony Polskiej)*	Polska 2050 Szymona Hołowni*
procentowanie w kolumnach					
Raczej pozytywny	70	63	34	15	53
Raczej negatywny	1	4	7	24	5
To zależy	17	27	49	41	33
Ani pozytywny, ani negatywny	4	5	11	14	6
Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	7	2	0	6	3

* Z uwagi na małą liczbę w próbie zwolenników tych ugrupowań do wyników w tych grupach należy podchodzić z ostrożnością

Spośród analizowanych zmiennych demograficznych opinie o wpływie Stanów Zjednoczonych na bieg światowych spraw w pierwszym rządzie różnicuje wiek badanych – im starsza grupa wiekowa, tym częstsze oceny pozytywne w tej kwestii. O pozytywnej roli USA przekonani są w zdecydowanej większości badani mający co najmniej 45 lat, a szczególnie często osoby w wieku 65+ (67%). Wśród młodszych postrzeganie wpływu USA jest bardziej niejednoznaczne, przy czym w grupie wiekowej 18–24 lata najczęstszą odpowiedzią było „To zależy” (44%) – zob. tabelę aneksową 4.

W XXI wieku oceny stosunków polsko-amerykańskich uległy znaczącej poprawie w czasie prezydentury Donalda Trumpa. Trend ten kontynuowany jest w trakcie prezydentury Joe Bidena. Zwiększenie obecności wojsk Stanów Zjednoczonych w naszym kraju oraz towarzyszące temu polityczne deklaracje o sojuszniczych zobowiązaniach dotyczących ewentualnej obrony polskich granic w związku ze zbrojną agresją Rosji na Ukrainę z całą pewnością są kluczowymi czynnikami, które spowodowały znaczący wzrost odsetka pozytywnych ocen tych relacji w kwietniu 2022 roku (ustępowały one wtedy jedynie rekordowemu odsetkowi odnotowanemu w marcu 1990 roku). W marcu tego roku, po niespełna roku od poprzedniego badania, oceny te jeszcze się poprawiły i dorównują tym z marca 1990 roku, czyli z początku transformacji ustrojowej, której towarzyszyło odwrócenie sojuszy politycznych i militarnych (ówczesna radykalna zmiana wyraźnie widoczna jest w wynikach naszych badań na ten temat). Ponadto w porównaniu z 2019 rokiem wyraźnie poprawiło się postrzeganie równowagi korzyści ze stosunków bilateralnych pomiędzy naszymi krajami – znacząco przybyło badanych uważających, że relacje polsko-amerykańskie są w podobnym stopniu korzystne dla obu stron (obecnie sądzi tak większość pytanym), a ubyło oceniających, że beneficjentem wzajemnych relacji są głównie Stany Zjednoczone. W porównaniu z wcześniejszymi badaniami znacznie przybyło też Polaków uważających, że – ogólnie rzecz biorąc – Stany Zjednoczone mają pozytywny wpływ na świat – obecnie sądzi tak ponad połowa respondentów.

Pozytywnie odebrana została także ostatnia wizyta Joe Bidena w Polsce i na Ukrainie, a w porównaniu z jego ubiegłoroczną wizytą w Polsce więcej ankietowanych przypisało jej bardzo duże znaczenie. Odnotowany w lutym wzrost sympatii do Amerykanów jako narodu idzie zatem w parze z wyraźną poprawą postrzegania Stanów Zjednoczonych oraz stosunków polsko-amerykańskich.

Opracowała

Barbara Badora

TABELA 1

		Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) wagę ostatniej wizyty prezydenta USA Joe Bidena w Polsce i na Ukrainie?					Liczba osób
		Miała bardzo duże znaczenie	Miała duże znaczenie	Miała małe znaczenie	Była praktycznie bez znaczenia	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		26	45	14	6	10	992
Płeć	Mężczyźni	28	45	14	7	6	466
	Kobiety	24	45	14	5	12	526
Wiek	18–24 lata	12	39	25	9	15	95
	25–34	17	36	20	9	18	156
	35–44	22	47	16	8	7	193
	45–54	28	45	12	7	8	158
	55–64	31	47	10	2	10	155
	65 lat i więcej	35	51	8	2	5	236
Miejsce zamieszkania	Wieś	24	48	16	4	9	405
	Miasto do 19 999	32	39	11	11	7	140
	20 000 – 99 999	26	43	15	5	11	218
	100 000 – 499 999	25	46	13	8	8	137
	500 000 i więcej mieszk.	26	47	9	6	13	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	34	44	10		12	153
	Zasadnicze zawodowe	28	50	12	4	7	230
	Średnie	22	46	14	8	10	352
	Wyższe	24	41	19	7	9	257
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	24	41	19	6	10	139
	Średni personel, technicy	27	34	22	16		29
	Pracownicy adm.-biurowi	24	43	13	6	15	72
	Pracownicy usług	19	47	11	12	11	79
	Robotnicy wykwalifikowani	31	35	12	8	14	110
	Robotnicy niewykwalifik.	23	44	14	3	15	41
	Rolnicy	14	57	23		6	43
	Pracujący na własny rach.	33	43	8	11	5	44
	Bezrobotni	33	16	8	21	21	17
	Emeryci	33	51	9	2	5	268
	Renciści	26	61	8		6	36
	Uczniowie i studenci	5	47	22	7	20	50
	Zajmujący się domem i inni	19	42	25	5	9	63
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	31	40	14	3	11
spółce właścicieli prywatnych i państwa		24	40	12	7	17	137
sekt. prywat. poza rolnict.		22	42	16	12	8	243
prywatnym gosp. rolnym		22	56	16		5	49
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	31	44	9	5	11	147
	Od 1500 zł do 1999 zł	28	49	12	4	7	156
	Od 2000 zł do 2999 zł	30	45	13	5	7	175
	Od 3000 zł do 3999 zł	23	49	17	7	3	97
	4000 zł i więcej	33	41	17	4	5	140
	Trudno powiedzieć	22	43	13	8	14	89
	Odmowa odpowiedzi	14	43	18	7	18	188
Ocena własnych war. mater.	Złe	33	26	10	13	19	47
	Średnie	24	46	14	5	11	416
	Dobre	26	46	14	6	8	529
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	36	48	6	7	3	50
	Raz w tygodniu	28	49	14	2	7	341
	1–2 razy w miesiącu	27	44	17	6	7	122
	Kilka razy w roku	26	47	9	9	9	218
	W ogóle nie uczestniczy	21	39	19	9	12	235
Poglądy polityczne	Lewica	29	43	19	4	6	219
	Centrum	18	50	15	9	9	237
	Prawica	33	48	10	5	5	349
	Trudno powiedzieć	18	41	15	4	22	149

TABELA 2

		Jak ocenia Pan(i) obecne stosunki polsko-amerykańskie? Czy są one:					Liczba osób
		zdecydowanie dobre	raczej dobre	ani dobre, ani złe	raczej złe	Trudno powiedzieć /Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		23	56	14	1	5	992
Płeć	Mężczyźni	29	55	12	1	3	466
	Kobiety	19	58	15	1	7	526
Wiek	18–24 lata	15	60	20		5	95
	25–34	16	58	16	1	9	156
	35–44	19	59	17	1	5	193
	45–54	28	51	13	1	8	158
	55–64	25	57	13	1	4	155
	65 lat i więcej	32	55	10	0	3	236
Miejsce zamieszkania	Wieś	25	57	12	1	5	405
	Miasto do 19 999	24	56	15		5	140
	20 000 – 99 999	23	53	16	1	7	218
	100 000 – 499 999	21	61	14	1	3	137
	500 000 i więcej mieszk.	18	58	14	2	7	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	29	55	5	2	10	153
	Zasadnicze zawodowe	26	57	11		6	230
	Średnie	22	55	18	1	4	352
	Wyższe	20	59	16	1	5	257
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	24	55	17		4	139
	Średni personel, technicy	23	62	15			29
	Pracownicy adm.-biurowi	21	56	16	2	6	72
	Pracownicy usług	17	53	19	3	9	79
	Robotnicy wykwalifikowani	18	64	14		5	110
	Robotnicy niewykwalifik.	27	46	16	3	7	41
	Rolnicy	26	59	9	2	4	43
	Pracujący na własny rach.	21	62	16		2	44
	Bezrobotni	23	42	23		12	17
	Emeryci	30	55	11		4	268
	Renciści	14	76	8		3	36
	Uczniowie i studenci	12	61	15		12	50
	Zajmujący się domem i inni	27	47	11	4	10	63
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	24	58	10	1	8	124
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	16	58	16	1	8	137
	sekt. prywat. poza rolnict.	23	56	18	1	2	243
	prywatnym gosp. rolnym	30	62	8			49
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	28	56	12	1	4	147
	Od 1500 zł do 1999 zł	29	57	9	1	5	156
	Od 2000 zł do 2999 zł	20	62	16	1	3	175
	Od 3000 zł do 3999 zł	34	52	12	1	1	97
	4000 zł i więcej	30	54	13		2	140
	Trudno powiedzieć	16	61	12	2	9	89
	Odmowa odpowiedzi	12	53	21	1	13	188
Ocena własnych war. mater.	Złe	18	54	17	2	10	47
	Średnie	21	55	16	1	7	416
	Dobre	26	58	12	0	4	529
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	35	53	10		2	50
	Raz w tygodniu	28	57	10		4	341
	1–2 razy w miesiącu	22	59	12	2	5	122
	Kilka razy w roku	21	57	18	1	4	218
	W ogóle nie uczestniczy	20	56	16	2	6	235
Poglądy polityczne	Lewica	23	59	15	1	2	219
	Centrum	19	60	17	0	3	237
	Prawica	31	59	8	1	1	349
	Trudno powiedzieć	16	45	20	1	18	149

TABELA 3

		Jak ogólnie określił(a)by Pan(i) relacje polsko-amerykańskie? Czy Pana(i) zdaniem:				Liczba osób
		korzyści z nich odnoszą głównie Stany Zjednoczone	korzyści z nich odnosi głównie Polska	są one w podobnym stopniu korzystne dla obu stron	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	%	
Ogółem		18	6	61	14	992
Płeć	Mężczyźni	24	5	61	10	466
	Kobiety	13	7	62	18	526
Wiek	18–24 lata	13	19	53	15	95
	25–34	19	7	56	19	156
	35–44	32	7	49	12	193
	45–54	17	4	66	13	158
	55–64	17	3	67	13	155
	65 lat i więcej	10	4	72	14	236
Miejsce zamieszkania	Wieś	17	5	64	15	405
	Miasto do 19 999	15	7	68	10	140
	20 000 – 99 999	19	8	56	17	218
	100 000 – 499 999	24	4	61	10	137
	500 000 i więcej mieszk.	19	11	54	16	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	13	7	60	20	153
	Zasadnicze zawodowe	13	4	70	13	230
	Średnie	18	7	62	13	352
	Wyższe	27	6	55	12	257
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	27	5	55	12	139
	Średni personel, technicy	36	8	47	9	29
	Pracownicy adm.-biurowi	15	7	65	14	72
	Pracownicy usług	19	9	61	11	79
	Robotnicy wykwalifikowani	24	3	54	19	110
	Robotnicy niewykwalifik.	17	3	67	13	41
	Rolnicy	9	7	76	8	43
	Pracujący na własny rach.	37	8	48	7	44
	Bezrobotni	11	15	58	15	17
	Emeryci	11	3	73	13	268
	Renciści	17	11	52	20	36
	Uczniowie i studenci	10	22	44	24	50
	Pracuje w:	Zajmujący się domem i inni	19	6	59	17
inst. państw., publicznej		26	8	53	14	124
spółce właścicieli prywatnych i państwa		19	4	59	17	137
sekt. pryw. poza rolnict.		26	6	56	12	243
prywatnym gosp. rolnym		12	3	80	4	49
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	21	4	63	13	147
	Od 1500 zł do 1999 zł	14	6	66	14	156
	Od 2000 zł do 2999 zł	18	5	64	14	175
	Od 3000 zł do 3999 zł	24	14	55	7	97
	4000 zł i więcej	25	6	61	8	140
	Trudno powiedzieć	18	5	56	21	89
	Odmowa odpowiedzi	13	6	61	20	188
Ocena własnych war. mater.	Złe	25	8	49	17	47
	Średnie	17	5	60	19	416
	Dobre	19	7	64	10	529
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	15	3	76	6	50
	Raz w tygodniu	12	5	70	14	341
	1–2 razy w miesiącu	19	5	64	12	122
	Kilka razy w roku	23	5	63	10	218
	W ogóle nie uczestniczy	24	12	47	17	235
Poglądy polityczne	Lewica	19	11	60	10	219
	Centrum	23	9	60	7	237
	Prawica	17	3	70	9	349
	Trudno powiedzieć	13	3	50	34	149

TABELA 4

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, Stany Zjednoczone mają, Pana(i) zdaniem, pozytywny czy negatywny wpływ na świat?					Liczba osób
		Raczej pozytywny	Raczej negatywny	To zależy	Ani pozytywny, ani negatywny	Trudno powiedzieć/ Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		52	6	28	6	8	992
Płeć	Mężczyźni	55	7	26	7	5	466
	Kobiety	51	4	29	6	10	526
Wiek	18–24 lata	37	8	44	9	2	95
	25–34	40	9	33	7	11	156
	35–44	46	8	33	5	9	193
	45–54	53	5	27	9	6	158
	55–64	61	4	22	6	7	155
	65 lat i więcej	67	2	18	4	10	236
Miejsce zamieszkania	Wieś	53	5	27	7	9	405
	Miasto do 19 999	59	6	21	7	6	140
	20 000 – 99 999	47	5	34	6	9	218
	100 000 – 499 999	53	7	26	7	7	137
	500 000 i więcej mieszk.	53	7	31	1	8	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	61	2	19	6	11	153
	Zasadnicze zawodowe	60	5	20	6	10	230
	Średnie	47	6	34	7	6	352
	Wyższe	48	8	32	5	7	257
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	43	4	39	6	8	139
	Średni personel, technicy	45	16	29	7	3	29
	Pracownicy adm.-biurowi	63	6	23	1	7	72
	Pracownicy usług	47	9	26	8	9	79
	Robotnicy wykwalifikowani	48	4	27	10	10	110
	Robotnicy niewykwalifik.	46	4	22	8	19	41
	Rolnicy	48	7	35	11		43
	Pracujący na własny rach.	49	7	31	10	4	44
	Bezrobotni	45	12	26	9	8	17
	Emeryci	65	3	18	4	9	268
	Renciści	68	3	23		6	36
	Uczniowie i studenci	33	10	50	1	6	50
	Zajmujący się domem i inni	44	8	32	11	5	63
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	51	7	25	6	11
spółce właścicieli prywatnych i państwa		43	5	32	4	15	137
sekt. prywat. poza rolnict.		49	6	31	9	5	243
prywatnym gosp. rolnym		52	7	30	11		49
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	52	4	26	13	6	147
	Od 1500 zł do 1999 zł	61	7	19	4	9	156
	Od 2000 zł do 2999 zł	63	5	20	5	7	175
	Od 3000 zł do 3999 zł	47	4	41	6	1	97
	4000 zł i więcej	50	6	33	4	6	140
	Trudno powiedzieć	48	8	30	3	11	89
	Odmowa odpowiedzi	43	6	31	7	14	188
Ocena własnych war. mater.	Złe	44	5	20	14	17	47
	Średnie	48	6	28	7	11	416
	Dobre	57	5	28	5	5	529
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	64	4	19	9	4	50
	Raz w tygodniu	59	5	24	3	8	341
	1–2 razy w miesiącu	58	5	22	10	5	122
	Kilka razy w roku	49	3	34	6	7	218
	W ogóle nie uczestniczy	43	10	33	8	7	235
Poglądy polityczne	Lewica	50	6	35	5	4	219
	Centrum	52	6	29	9	4	237
	Prawica	63	5	22	4	6	349
	Trudno powiedzieć	39	3	30	8	19	149